

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету соціології та управління
Т.Ф. Бірюкова
« 28 » 2025 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІОЛОГІЯ МІСТА

підготовки бакалаврів

денної форми здобуття освіти

освітньо-професійні програми Соціологія

спеціальності 054 Соціологія

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

ВИКЛАДАЧ: Пилипенко Яна Сергіївна, к.соц.н., доцент кафедри соціології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціології

Протокол № 6 від "28." 01. 2025 р.
Завідувач кафедри соціології

(підпис) В.О. Скворець
(ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

(підпис) О.С. Сорокіна.
(ініціали, прізвище)

2025 рік

Зв'язок з викладачем:

E-mail: pilipenko.yana90@gmail.com

Телефон: (061) 228-75-58

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення), Telegram @y_s_pilipenko

Кафедра: соціології, каб 309 4 корп. ЗНУ, вул. Дніпровська, 33 а

1. Опис навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціологія міста» є формування у студентів розуміння соціології міста як спеціальної соціологічної теорії. В межах курсу передбачено окреслення предмету, об'єкту, методів, функцій соціології міста як спеціальної соціологічної теорії, що дасть можливість студенту дійти висновків щодо спільного і відмінного між соціологією та іншими соціогуманітарними науками, що працюють в урбаністичному ключі досліджень. Аналіз досліджень репрезентацій міського простору містянами, формування міського середовища та міської громади, функціонування образів соціальної пам'яті та місць пам'яті в міському просторі дозволять студентам глибше опанувати специфіку соціологічного аналізу міського простору.

Особлива увага зосереджуватиметься на емпіричних дослідженнях міста, що дозволить слухачам курсу ознайомитися з методами, програмними продуктами та інструментарієм соціологічного дослідження міста.

Інтерактивний формат курсу спонукатиме до дебатів, полеміки, аргументованого відстоювання власної точки зору, орієнтований на розвиток критично важливих для фахівця у галузі гуманітарних наук навичок ефективної усної й письмової комунікації.

У концептуальному, інформаційному і логічному плані даний курс тісно пов'язаний з такими дисциплінами, як «Соціальні технології», «Сталий розвиток суспільства», «Соціологія знання», «Соціологія політики».

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	6-й	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість годин	120	
Лекційні заняття	14 год.	
Семінарські заняття	14 год.	
Практичні заняття		
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	92 год.	
Консультації	Розклад розміщення консультацій: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15454 Кількість: 1 год. дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю (середа 14.00-15.00) Запис на консультації онлайн: pilipenko.yana90@gmail.com	
Вид підсумкового семестрового контролю:	Екзамен	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15454	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи оцінювання
РН17. Застосовувати теоретичні підходи та соціологічний інструментарій для аналізу комунікаційних процесів у сучасному суспільстві та вирішення проблем координації взаємодій різних соціальних груп.	Опрацювання першоджерел; опитування на практичних заняттях; тестування в системі Moodle; написання есе.
ЗК07. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК10. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	Робота в мікрогрупах, налагодження міжгрупової комунікації з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей особистості, робота у групі над розв'язанням практичного завдання
СК02. Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій. СК15. Здатність аналізувати зміст і спрямованість соціальних процесів урбанізації та глобалізації, використовувати методи аналізу, порівняння й оцінки методологічної спроможності різних концепцій урбанізації та глобалізації.	Завдання на порівняльний аналіз та розуміння в цілому різних соціологічних теорій в західній та вітчизняній науці.
РН18. Визначати сутність та здійснювати опис показників соціальної, демографічної, економічної статистики та застосовувати методи оцінки, регулювання і прогнозування процесів урбанізації та глобалізації	Виконання самостійних практичних завдань, спрямованих на перевірку засвоєння теоретичного матеріалу.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціологія міста як спеціальна соціологічна теорія

Вступ до курсу «Соціологія міста». Що таке соціологія міста? Основні теми та підходи у вивченні міста. Соціологія міста як наукова дисципліна.

Історія становлення соціології міста. Передумови формування соціології міста. Роль класичної соціології. Чиказька школа соціології. Європейські підходи до аналізу міста. Сучасні тенденції у соціології міста.

Соціологічні підходи до аналізу міста. Екологічний підхід (Р. Парк, Е.Берджес). Конфліктологічний підхід (Г. Лефевр, Д. Харві). Культурологічний підхід (Г.Зіммель, Дж. Джейкобс). Інтераціоналістський підхід (Р. Олденбург). Інтегративний підхід.

Змістовий модуль 2. Місто як соціальний простір

Місто як соціальний простір. Поняття "соціальний простір". Фізичний та соціальний вимір міста. Функції міського соціального простору. Типи соціальних

просторів у місті. Соціальні практики в міському просторі. Соціальний простір та нерівність у місті.

Місто як соціокультурний феномен. Що таке соціокультурний феномен? Культурне значення міста. Символіка міського простору. Соціокультурна ідентичність міста. Місто як джерело культурної творчості та інновацій

Теорії просторового зростання міста. Поняття просторового зростання міста. Концентрична модель зростання (Ернест Берджес). Секторна модель (Гомер Хойт). Багатоядерна модель (Чонсі Гарріс і Едвард Уллман). Радіально-коридорна модель. Сучасні підходи до просторового зростання міста.

Урбанізація та її вплив на суспільство. Поняття та основні етапи урбанізації. Соціальний вплив урбанізації. Економічний вплив урбанізації. Екологічний вплив урбанізації.

Міське населення: соціальні групи та спільноти. Соціальна стратифікація міста. Міське населення як соціальна структура. Соціальні спільноти в міському середовищі. Соціальна стратифікація міста. Механізми подолання соціальної нерівності в місті.

Змістовий модуль 3. Соціальні процеси в міському середовищі

Соціальна взаємодія в міському просторі. Поняття соціальної взаємодії. Фактори, що впливають на соціальну взаємодію в місті: фізичний простір, демографічні характеристики, соціальні інститути, цінності та культура, технології. Типи соціальної взаємодії в міському просторі. Конфлікти та співпраця у міському просторі. Вплив урбанізації на соціальну взаємодію.

Соціальні проблеми міста. Поняття соціальних проблем у місті. Основні типи соціальних проблем у міському середовищі. Причини виникнення соціальних проблем у місті. Вирішення соціальних проблем міста.

Аналіз соціальних проблем в місті. Визначення соціальних проблем. Основні підходи до аналізу соціальних проблем у місті: соціологічний, економічний, екологічний, культурний. Методи збору даних для аналізу проблем в місті.

Змістовий модуль 4. Методи дослідження та перспективи розвитку міста

Методичні підходи до вивчення міського простору. Значення міського простору як об'єкта дослідження. Кількісні методи: опитування, аналіз статистичних даних, геоінформаційні системи (ГІС). Якісні методи: етнографічні дослідження, глибинні інтерв'ю, аналіз наративів. Візуальні методи: фото- та відеофіксація, ментальні карти. Соціальні експерименти. Сучасні інструменти для аналізу міського простору. Виклики у вивченні міського простору.

Інновації та розвиток міст. Поняття інновацій у міському середовищі. Ключові напрями інновацій у містах. Приклади інноваційних міст світу. Виклики впровадження інновацій у містах. Перспективи інноваційного розвитку міст.

Майбутнє міст: тренди та виклики. Тренди майбутнього розвитку міст (розумні міста, інклюзивність, мегаполіс, сталий розвиток). Виклики майбутнього для міст (екологічні, економічні, технологічні, соціальні). Перспективи розвитку міст (міста як центри інновацій, міста без вуглецевого сліду, децентралізація урбаністичних процесів).

4. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Тема 1. Вступ до курсу «Соціологія міста».	2		<i>один раз на два тижні</i>
1	Тема 2. Історія становлення соціології міста.	2		<i>один раз на два тижні</i>
2	Тема 3. Місто як соціальний простір.	2		<i>один раз на два тижні</i>
2	Тема 4. Теорії просторового зростання міста.	2		<i>один раз на два тижні</i>
2	Тема 5. Міське населення: соціальні групи та спільноти. Соціальна стратифікація міста.	2		<i>один раз на два тижні</i>
3	Тема 6. Соціальні проблеми міста.	2		<i>один раз на два тижні</i>
4	Тема 7. Інновації та розвиток міст.	2		<i>один раз на два тижні</i>
Разом		14		

5. Теми семінарських занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Соціологічні підходи до аналізу міста. План. 1. Екологічний підхід (Р. Парк, Е.Берджес). 2. Конфліктологічний підхід (Г. Лефевр, Д. Харві). 3. Культурологічний підхід (Г.Зіммель, Дж. Джейкобс). 4. Інтеракціоністський підхід (Р. Олденбург). 5. Інтегративний підхід	2		один раз на два тижні
2	Місто як соціокультурний феномен. План. 1. Що таке соціокультурний феномен? 2. Культурне значення міста. 3. Символіка міського простору. 4. Соціокультурна ідентичність міста. 5. Місто як джерело культурної творчості та інновацій	2		один раз на два тижні
2	Урбанізація та її вплив на суспільство. План. 1. Поняття та основні етапи урбанізації. 2. Соціальний вплив урбанізації. 3. Економічний вплив урбанізації. 4. Екологічний вплив урбанізації.	2		один раз на два тижні
3	Соціальна взаємодія в міському просторі. План. 1. Поняття соціальної взаємодії. 2. Фактори, що впливають на соціальну взаємодію в місті: фізичний простір, демографічні характеристики, соціальні інститути, цінності та культура, технології. 3. Типи соціальної взаємодії в міському просторі. 4. Конфлікти та співпраця у міському просторі. 5. Вплив урбанізації на соціальну взаємодію.	2		один раз на два тижні
3	Аналіз соціальних проблем в місті. План. 1. Визначення соціальних проблем. 2. Основні підходи до аналізу соціальних проблем у місті: соціологічний, економічний, екологічний, культурний. 3. Методи збору даних для аналізу проблем в місті.	2		один раз на два тижні
4	Методичні підходи до вивчення міського простору. План. 1. Значення міського простору як об'єкта дослідження. 2. Кількісні методи: опитування, аналіз статистичних даних, геоінформаційні системи (ГІС). 3. Якісні методи: етнографічні дослідження, глибинні інтерв'ю, аналіз нарративів. 4. Візуальні методи: фото- та відеофіксація, ментальні карти. 5. Соціальні експерименти. 6. Сучасні інструменти для аналізу міського простору. 7. Виклики у вивченні міського простору	2		один раз на два тижні

4	<p>Майбутнє міст: тренди та виклики. План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тренди майбутнього розвитку міст (розумні міста, інклюзивність, мегаполіс, сталий розвиток). 2. Виклики майбутнього для міст (екологічні, економічні, технологічні, соціальні). 3. Перспективи розвитку міст (міста як центри інновацій, міста без вуглецевого сліду, децентралізація урбаністичних процесів). 	2		<i>один раз на два тижні</i>
Разом		14		

6. Самостійна робота

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		о/д.ф.	з.ф.
1	Опрацюйте роботу Robert E. Park Ernest W. Burgess THE CITY	20	
2	Ознайомитись з Циклом лекцій "Соціологія міста" Катерини Отріщенко	37	
3	Опрацюйте статтю Harvey, D Творення міського спільного	10	
4	Опрацюйте роботу Alan Bryman, Emma Bell «Business Research Methods»	25	
Разом		92	

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання	Усього балів
1	Опитування, тести	<p>Практичне заняття 1 <u>Питання для підготовки до практичного заняття</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Екологічний підхід (Р. Парк, Е.Берджес). Конфліктологічний підхід (Г. Лефевр, Д. Харві). Культурологічний підхід (Г.Зіммель, Дж. Джейкобс). Інтеракціоністський підхід (Р. Олденбург). Інтегративний підхід <p>Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=476470</p>	<p>3 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція</p> <p>2 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна.</p> <p>1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна</p> <p>Тест: мах 2 бали</p>	5
	Практичне завдання	<p>Есе "Мої урбаністичні практики" завдання "Список міст": Запишіть назви міст:</p> <ol style="list-style-type: none"> Де Ви народилися Де народилися Ваші батьки Міста, де Ви навчалися Міста, де працювали, куди їздили у відрядження чи по справах Міста, де відпочивали Міста, куди мрієте поїхати Міста чи міста, де відбуваються події улюблених фільму, книги чи серіалу. <p>Подивіться на цей список міст, який у Вас вийшов. Спробуйте проаналізувати його і поміркувати, який досвід урбаністичних практики маєте саме Ви! Що особливого є в тому досвіді!</p>	<p>2-3 бали – питання розкриті, текст логічний, аргументований, наведені приклади, є узагальноючі висновки</p> <p>1 бал – питання розкриті частково, поверховий виклад матеріалу</p>	3
	Практичне завдання	<p>Обрати одне з міст (світове або місцеве) та проаналізувати його через призму одного із соціологічних підходів (1-2 сторінки).</p>	<p>3 бали – аналіз проведено якісно, є розгорнуті відповіді на всі питання.</p> <p>2 бали – аналіз проведено якісно, є відповіді не на всі питання.</p> <p>1 бал – поверхові відповіді не на всі питання.</p>	3
2	Опитування, тести	<p>Практичне заняття 2 <u>Питання для підготовки до практичного заняття</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Що таке соціокультурний феномен? Культурне значення міста. Символіка міського простору. Соціокультурна ідентичність 	<p>3 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція</p> <p>2 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні</p>	8

		<p>міста. 5. Місто як джерело культурної творчості та інновацій</p> <p>Практичне заняття 3 <u>Питання для підготовки до практичного заняття</u> 1. Поняття та основні етапи урбанізації. 2. Соціальний вплив урбанізації. 3. Економічний вплив урбанізації. 4. Екологічний вплив урбанізації</p> <p>Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=476472</p>	<p>поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна</p> <p>Тест: мах 2 бали</p>	
	Практичне завдання	<p>Оберіть ваше місто або район і спробуйте визначити, яка з теорій найкраще описує його просторове зростання. Обсяг: 1-2 сторінки, супроводжене схемою або картою.</p>	<p>2-3 бали – питання розкриті, текст логічний, аргументований, наведені приклади, є узагальнюючі висновки 1 бал – питання розкриті частково, поверховий виклад матеріалу</p>	3
	Практичне завдання	<p>Підготувати короткий опис свого міста (або району) з точки зору соціології: Що виділяє це місто/район як соціальний простір? Які соціальні проблеми чи виклики в ньому актуальні?</p>	<p>2-3 бали – питання розкриті, текст логічний, аргументований, наведені приклади, є узагальнюючі висновки 1 бал – питання розкриті частково, поверховий виклад матеріалу</p>	3
	Есе	<p>Написати есе «основні перспективи та виклики урбанізації в моєму регіоні» Обсяг: 1-2 сторінки</p>	<p>2-3 бали – питання розкриті, текст логічний, аргументований, наведені приклади, є узагальнюючі висновки 1 бал – питання розкриті частково, поверховий виклад матеріалу</p>	3
3	Опитування, тести	<p>Практичне заняття 4 <u>Питання для підготовки до практичного заняття</u> 1. Поняття соціальної взаємодії. 2. Фактори, що впливають на соціальну взаємодію в місті: фізичний простір, демографічні характеристики, соціальні інститути, цінності та культура, технології. 3. Типи соціальної взаємодії в міському просторі. 4. Конфлікти та співпраця у міському просторі. 5. Вплив урбанізації на соціальну взаємодію</p> <p>Практичне заняття 5 <u>Питання для підготовки до практичного заняття</u> 1. Визначення соціальних проблем. 2. Основні підходи до аналізу соціальних проблем у місті: соціологічний, економічний, екологічний, культурний. 3. Методи збору даних для аналізу проблем в місті.</p> <p>Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=630449</p>	<p>3 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 2 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна</p> <p>Тест: мах 2 бали</p>	8

	Практичне завдання	Розробіть мапу обраного району або частини міста, позначивши ключові місця соціальної взаємодії (площі, парки, ринки, громадські заклади). Для кожного місця дайте короткий опис: Які групи людей там взаємодіють? Які види діяльності характерні для цього простору? Чи є місце зручним для взаємодії (доступність, інфраструктура)? Мапу можна створити вручну або з використанням програм (Google Maps, Canva тощо).	3 бали – мапу розроблено якісно та логічно, наявні всі елементи. 2-1 бал – мапа має нелогічний зміст або розроблена поверхово	3
	Практичне завдання	Провести аналіз однієї соціальної проблеми у вашому місті: Причини її виникнення. Які групи населення найбільше страждають через цю проблему? Можливі шляхи її вирішення.	3 бали – аналіз проведено якісно, є всі елементи. 2-бали – аналіз проведено якісно, наявні не всі елементи. 1 бал – поверховий аналіз	3
4	Опикування, тести	Практичне заняття 6 <u>Питання для підготовки до практичного заняття</u> 1.Значення міського простору як об'єкта дослідження. 2.Кількісні методи: опитування, аналіз статистичних даних, геоінформаційні системи 3.Якісні методи: етнографічні дослідження, глибинні інтерв'ю, аналіз наративів. 4.Візуальні методи: фото- та відеофіксація, ментальні карти. 5.Соціальні експерименти. 6.Сучасні інструменти для аналізу міського простору. 7.Виклики у вивченні міського простору Практичне заняття 7 <u>Питання для підготовки до практичного заняття</u> 1.Тренди майбутнього розвитку міст (розумні міста, інклюзивність, мегаполіс, сталий розвиток). 2.Виклики майбутнього для міст (екологічні, економічні, технологічні, соціальні). 3.Перспективи розвитку міст (міста як центри інновацій, міста без вуглецевого сліду, децентралізація урбаністичних процесів). Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=63045	3 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 2 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Відповідь логічна, але змістовно неповна. 1 бал – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми. Відповідь фрагментарна Тест: мах 2 бали	8
	Практичне завдання	Підготувати короткий аналітичний звіт (2–3 сторінки) про одну інновацію у вашому місті або будь-	4-3 бали – аналіз проведено якісно, є всі елементи. 2-бали – аналіз проведено якісно, наявні не всі елементи.	4

		якому іншому місті світу. 1. Сутність інновації. 2. Її вплив на мешканців і міський простір. 3. Ваші пропозиції щодо вдосконалення цієї інновації.	1 бал – поверховий аналіз	
	Практичне завдання	оберіть 2-3 методи соціологічних досліджень Проаналізуйте їх стосовно досліджень які були проведені з використанням цих методів: 1. Організатор дослідження (агенція, інститут...) 2. Дати проведення дослідження 3. Мета дослідження 4. Найцікавіші (на Вашу думку) отримані результати дослідження	3 бали – аналіз проведено якісно, є всі елементи. 2-бали – аналіз проведено якісно, наявні не всі елементи. 1 бал – поверховий аналіз	3
	Есе	Написати есе (1–2 сторінки) на тему "Яким я бачу ідеальне місто майбутнього?" У своєму есе звернути увагу на такі аспекти: Інфраструктура. Технології. Екологія. Соціальна взаємодія. Підготувати коротку презентацію до свого есе	2-3 бали – питання розкрито, текст логічний, аргументований, наведені приклади, є узагальнюючі висновки 1 бал – питання розкрито частково, поверховий виклад матеріалу	3
Усього за змістові модулі	14			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Теоретичне завдання	<p>Питання для підготовки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вступ до курсу «Соціологія міста». 2. Історія становлення соціології міста 3. Соціологічні підходи до аналізу міста. 4. Місто як соціальний простір 5. Місто як соціокультурний феномен 6. Теорії просторового зростання міста 7. Урбанізація та її вплив на суспільство 8. Міське населення: соціальні групи та спільноти. Соціальна стратифікація міста. 9. Соціальна взаємодія в міському просторі 10. Соціальні проблеми міста. 11. Аналіз соціальних проблем в місті. 12. Методичні підходи до вивчення міського простору. 13. Інновації та розвиток міст. 14. Майбутнє міст: тренди та виклики. <p>Посилання на тест: https://moodle.znu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=476235</p>	Кількість правильних відповідей (1 питання – 1 бал) – усього 20 питань в тесті	20
	Практичне завдання	<p>На підставі картографічного та візуального аналізу простору району, в якому ви проживаєте проаналізуйте такі аспекти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Напишіть назву міста та району, в якому Ви проживаєте. Як довго ви проживаєте в цьому місті. Напишіть коротку історію появи та розвитку району. 2. Яким видатним подіям або персоналіям присвячені назви вулиць Вашого району. Проаналізуйте, навколо яких символічних значень вони концентруються 3. Які пам'ятники, постаменти, меморіальні дошки є в Вашому районі. Які епохи розвитку України як держави вони представляють. 4. Пройдіть центральною вулицею Вашого району (орієнтовна відстань 	<p>20-16 – робота повністю розкриває тему, логічно структурована, наявні всі елементи оперування багатьма теоретичними поняттями, креативність, реалістичність плану.</p> <p>15-11 – положення та висновки недостатньо аргументовані, але робота достатньо логічна</p> <p>10-7 – недостатньо чітка структура, аргументація положень має незавершений характер, розмита конкретика</p> <p>6-3 – відсутня чітка структура, описовий характер</p> <p>2-1 – робота фрагментарна, відсутня логіка та структура</p>	20

	<p>- три зупинки міського транспорту). Зверніть увагу та підрахуйте, скільки разів дорогою Ви побачили символи Української державності (прапор, тризуб). Проаналізуйте, як саме це може впливати на самовизначення особистості як громадянина України.</p> <p>Виконане завдання оформіть з титульним аркушем та прикріпіть у форматі pdf до даного завдання! Успіхів та цікавих відкриттів!</p>		
Усього за підсумковий семестровий контроль			40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Климанська Л. Д., Савка В. Є. Соціологія соціальних проблем : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 208 с.
2. Спеціальні та галузеві соціології: навч. посіб. /за заг. ред. В. М. Пічі. Львів: «Новий Світ-2000», 2022. 422 с.
3. У пошуках обличчя світу: Практики саморепрезентації міст України в індустріальну та постіндустріальну добу / заг. ред. В. Кравченко та С. Посохова. Харків : Видавництво Точка, 2021. 284 с.

Додаткова:

1. Василенко І.А., Півоваров О.А., Іванченко А.В. Урбоекологія. Дніпро: Акцент ПП, 2017. 309 с.
2. Гейл Й. Міста для людей. Київ: Основи, 2018. 304 с.
3. Посацький Б.С. Простір міста і міська культура (на зламі ХХ - ХХІ ст.): монографія. Львів: Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2007. 208 с.
4. Соціологія міста: навчальний посібник / за заг. ред. О. К. Міхеєвої. Донецьк: вид-во «Ноулідж» , 2010. 464 с.
5. Управління сучасним містом: підручник / за ред. В.М.Вакуленка, М.К.Орлатого. К. : НАДУ, 2008. 632 с.
6. Bryman A., Bell E. Business Research Methods. Oxford University Press. 2007, 786 p
7. Harvey, D., 2012. Rebel Cities: from the right to the city to the urban revolution. New York: Verso URL: <https://commons.com.ua/uk/tvorennya-miskogo-spilnogo/>
8. . Robert E. Park Ernest W. Burgess THE CITY University of Chicago Press, 1984. 250 p.

10. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску.

Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності. Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення.

Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодици JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті. Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

За бажанням студентів результати проходження курсів підвищення кваліфікації, стажувань, онлайн-курсів, тощо можуть бути зараховані у якості результату засвоєння відповідного змістового модулю дисципліни.

Комунікація. Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу ngml@ukr.net. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2024-2025 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yк4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzзу3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pкмmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yсds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса:

y_banakh@znu.edu.ua Гар

яча лінія:

[\(061\) 227-12-76](tel:+380612271276)

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ.

Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):

<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>